

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. How much water does the world contain? What percent is in the oceans?
2. According to the Malbim, what are the definitions of the terms: *tohu* and *bohu*?
3. Explain how the light that was created on the first day transformed the face of the earth and made life possible.
4. Describe five unusual properties of water.
5. What is the source of water's uniqueness?

This and much more will be addressed in the first lecture of this series: "Water: The Spiritual and Physical Source of Life".

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the lecture and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book were designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it as well as a handy reference guide and for quick review.

**This lecture is dedicated to the memory and *Li-ilui Nishmas*
ר' יעקב בן אליהו ע"ה – Mr. Jack Tawil of blessed memory**

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series XII Lecture #1

WATER: THE SPIRITUAL AND PHYSICAL SOURCE OF LIFE

I. Water the Source of Life

A.

עשרה נקראו חיים [אלו הם:] וד' א-להים אמת הוא א-להים חיים (ירמיה י: י'). תורה נקראת חיים שנאמר עץ חיים היא למחזיקים בה (משלי ג: י"ח). ישראל נקראו חיים שנאמר ואתם הדבקים בד' א-להיכם חיים כלכם היום (דברים ד' ד'). צדיק נקרא חיים שנאמר פרי צדיק עץ חיים (משלי י"א ל'). גן עדן נקרא חיים שנאמר אתה לך לפני ד' בארצות החיים (תהלים קט"ז: ט'). עץ נקרא חיים שנאמר ועץ החיים בתוך הגן (בראשית ב' ט'). ארץ ישראל נקראת חיים שנאמר ונתתי צבי בארץ חיים (יחזקאל כ"ו כ'). גמילות חסדים נקראת חיים שנאמר כי טוב חסדך מחיים שפתי ישבחונך (תהלים ס"ג ד'). חכם נקרא חיים שנאמר תורת חכם מקור חיים (משלי י"ג י"ד). מים נקראו חיים שנאמר ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים (זכריה י"ד ח'): אבות דרבי נתן פרק לד

Ten things are called, "life". 1) But the L-rd is the true G-d, he is the **living** G-d . . . (Jeremiah 10:10) 2) Torah is called, "life", as it is stated (Proverbs 3:18), "She (the Torah) is a tree of **life** to those who lay hold of her . . . 3) Israel is called "life", as it is stated (Deut. 4:4), "But you who held fast to the L-rd your G-d are **alive** every one of you this day." 4) A *tzaddik* (a righteous person) is called, "life", as it is stated (Prov. 11:30), "The fruit of the righteous is a tree of **life** . . ." 5) *Gan Eden* (the Garden of Eden) is called, "life" as it is stated (Psalms 116:9), "I will walk before the L-rd in the land of the **living**." 6) A tree is called "life" as it is stated (Gen. 2:9), ". . . the tree of **life** also in the midst of the garden . . ." 7) The Land of Israel is called "life" as it is stated (Ezekiel 26:20), ". . . and I shall set up my ornament in the land of the **living**." 8) Loving kindness is called "life", as it is stated (Psalms 63:4), "Because your loving kindness is better than **life**, my lips shall praise you." 9) A wise man is called "life" as it is stated (Proverbs 13:14), "The Torah of the wise is a fountain of **life** . . ." 10) Water is called "life", as it is stated (Zechariah 14:8), "And it shall be on that day, that **living** waters shall go out from Jerusalem . . ." **Avos D'Rabbi Nassan Chapter 34**

B.

(1) לדוד מזמור לידוד הארץ ומלואה תבל וישבי בה: כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה: תהלים כד:א-ב

A Psalm of David. The earth is the L-rd's, and all that fills it; the [populated] world, and those who dwell in it. For He has founded it upon the seas, and established it upon the rivers.

(2) כי הוא על ימים יסדה – שתחלה היתה הארץ כולה מכוסה במים וצוה ד' שיקוו המים אל הימים ועי"כ נתיסדה היבשה, ונגד מ"ש תבל וישבי בה כי על נהרות יכוננה – שגמר בנין הארץ שתהיה ראויה לישוב בני אדם היה ע"י הנהרות שע"כ ימצאו מים ויכוננו עיר מושב: פירוש המלבים לתהלים כד:ב

For He has founded it upon the seas: Originally the entire earth was covered with water and G-d commanded that the water be gathered unto the seas. As a result, the dry land was established. Corresponding to the statement, “*the [populated] world, and those who dwell in it*”, is the phrase, “*and [He] established it upon the rivers*”. For the final step of constructing the land that it be fit for the populace of man was through the rivers, as they would be able to find water and thereby establish a settled city. **Commentary of Malbim to Psalms 24:2**

C.

י כי הארץ אשר אתה בא-שמה לרשתה לא כארץ מצרים הוא אשר יצאתם משם אשר תזרע את-זרעך והשקית בגגלך כגן הירק: יא והארץ אשר אתם עבדים שמה לרשתה ארץ הרים ובקעת למטר השמים תשתה-מים: יב ארץ אשר-ד' א-להיך דרש אתה תמיד עיני ד' א-להיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה: ס יג והיה אם-שמע תשמעו אל-מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את-ד' א-להיכם ולעבדו בכל-לבבכם ובכל-נפשכם: יד ונתתי מטר-ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך: טו ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת: טז השמרו לכם פן-יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם: יז וחרה אף-ד' בכם ועצר את-השמים ולא-יהיה מטר והאדמה לא תתן את-יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר ד' נתן לכם:

For the land, which you enter to possess, is not as the land of Egypt, from where you came out, where you sowed your seed, and watered it with your foot, as a garden of vegetables; But the land, which you are going over to possess, is a land of hills and valleys, and drinks water from the rain of the skies; A land which the L-rd your G-d cares for; the eyes of the L-rd your G-d are always upon it, from the beginning of the year to the end of the year. And it shall come to pass, if you shall give heed diligently to my commandments which I command you this day, to love the L-rd your G-d, and to serve Him with all your heart and with all your soul, **That I will give you the rain of your land in its due season, the first rain and the latter rain**, that you may gather in your grain, and your wine, and your oil. And I will send grass in your fields for your cattle, that you may eat and be full. Take heed to yourselves, that your heart be not deceived, and you turn aside, and serve other gods, and worship them; And then the L-rd's anger be kindled against you, and He shall close the skies, that there should be no rain, and that the land yield not her fruit; and lest you perish quickly from off the good land which the L-rd gives you. **Deuteronomy 11:10-17**

II. The Waters of Creation

A.

א בראשית ברא א-להים את השמים ואת הארץ: ב והארץ היתה תהו ובהו וחשך על-פני תהום ורוח א-להים מרחפת על-פני המים: ג ויאמר א-להים יהי-אור ויהי-אור: ד וירא א-להים את-האור כי-טוב ויבדל א-להים בין האור ובין החשך: ה ויקרא א-להים | לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי-ערב ויהי-בקר יום אחד: פ ו יאמר א-להים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים: ז ויעש א-להים את-הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי-כן: ח ויקרא א-להים לרקיע שמים ויהי-ערב ויהי-בקר יום שני: ט ויאמר א-להים יקוו המים מתחת השמים אל-מקום אחד ותראה היבשה ויהי-כן: י ויקרא א-להים | ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא א-להים כי-טוב: בראשית א-א-י

In the beginning G-d created the heaven and the earth. And the earth was without form, and void; and darkness was upon the face of the deep. And a wind from G-d moved upon the face of the waters. And G-d said, Let there be light; and there was light. And G-d saw the light, that it was good; and G-d divided the light from the darkness. And G-d called the light Day, and the darkness He called Night. And there was evening and there was morning, one day. And G-d said, Let there be a firmament in the midst of the waters, and let it divide the waters from the waters. And G-d made the firmament, and divided the waters which were under the firmament from the waters which were above the firmament; and it was so. And G-d called the firmament Heaven. And there was evening and there was morning, the second day. And G-d said, Let the waters under the heaven be gathered together to one place, and let the dry land appear; and it was so. And G-d called the dry land Earth; and the gathering together of the waters He called Seas; and G-d saw that it was good. **Genesis 1:1-10**

B.

(1) ויקרא א-להים לרקיע שמים (בראשית א:ו), רב אמר אש ומים, רבי אבא בר כהנא אמר משום רב נטל הקב"ה אש ומים ופתכן זה בזה ומהן נעשו שמים, ד"א שמים כתיב, שהן שמים מעשיהן של בריות, אם זכו והגידו שמים צדקן ואם לאו יגלו שמים עונו, ד"א שמים שהבריות משתוממים עליהן, לאמר של מה הן, של אש הן, של מים הן, אתמהא, ר' פנחס בשם רבי לוי אמר הוא אתא וקם עליו (תהלים קד) המקרה במים עליותיו הוי של מים הן, בראשית רבה (וילנא) פרשה ד:ז

And G-d called the firmament *Shamayim* (Heaven). Rav said that *Shamayim* (Heaven) is derived from two words: *Aish* (fire) and *Mayim* (water). Rabbi Abba bar Kahana said in the name of Rav: The Holy One, blessed be He, took fire and water and mixed them together to form *Shamayim* (Heaven). Another explanation: The word is written in a way that it could be also pronounced as *shamim*, for they appraise (*shamim*) the actions of humanity. If they so merit, then the Heavens relate his righteousness (and provide rain). And if not, the Heavens will reveal his sins (by not raining). Another explanation: The word *Shamayim* [is related to the word *shamim* - dumbstruck] for humanity is dumbstruck concerning Heaven's nature, for they don't know whether it is made of fire or water. R. Pinchas in the name of R. Levi said: Scripture has clarified the matter. It is written (Psalms 104:3), "He lays the beams of his chambers in the waters." **Medrash Beraishis Rabbah 4:7**

(2) (ב) הד' יסודות הם בעירוב תמידי זה עם זה ופועלים ומתפעלים זה מזה. ביחוד יסוד האויר והמים, האויר שותה את המים תמיד וכל דבר לח שיושם האויר ישתה את הלחות שבו וייבשהו ובצירוף כח החום והעלעקטרי שהוא יסוד האש הנמצא באויר ובמים וביחוד כשנתעורר ע"י ניצוצי השמש יעלה אדים מימיים מכל שטח הימים והנהרות והם כשמתמזגים עם יסוד האויר והחום [שדרכו להפשיט את האויר והמים] יעלה מהם אדים קיטוריים שע"י התפשטותם מכח האש הממזוג בם הם קלים מן האויר וצפים עליו למעלה עד יגיעו למקום הסגריר ששם הודק האויר והוא קל מהם וע"כ שם יעמדו ויהיו לעננים וחזיון קולות כפי החוקים הנפלאים שיסד ד' בהם. שעדיין לא באו ולא יבאו בני אדם בסוד כמו שדבר ע"ז נפלאות אליהוא בסוף ויכוחו עם איוב [שם סי' לו ולז'] וע"ז אמר במד' שמים אש ומים שמים שא מים שמים שם מים אש ומים הוא החום והאש והעלעקטרי הצפון בהאדים וע"כ שא מים יתנשאו לעלות לרום וע"כ שם מים יעמדו שם ברקיע שהוא מקום הסגריר שלא יעלו משם והלאה עד עת שיתפשט החום מהם שאז יתעבו האדים ויהיו לטפות מים

הכבדים מן האויר ויפלו למטה . . . וברדתם יתהוו מהם הנהרות והנחלים שיעשו ע"י שטף הגשמים וע"י המעינות שנעשה ג"כ ממי הגשמים הנבלעים בעומק האדמה. וכולם הולכים אל הים ומשם הם שבים ללכת ע"י האדים העולים מן הים אל מקום הסגריר ומשם אל הנחלים ומשם אל הים כמ"ש כל הנחלים הולכים אל הים וכו' שם הם שבים ללכת. . . . פירוש המלבים לבראשית א:ו

The four elements (אש-fire, אויר-air, מים-water, and עפר-dust of the earth) are constantly mixing with each other, affecting and being affected by each other, particularly air and water. Air is constantly absorbing water. Anything containing moisture that is exposed to the air will have its moisture evaporate into the air and will dry out. This is accomplished in conjunction with the heat and electromagnetic energy that is present in the air and the water. This is clearly evident when, aroused by the rays of the sun, clouds will rise up from the entire surface of the seas and rivers. And the water vapor, when it becomes infused with the elements of the air and the heat, [which naturally causes the air and water vapor to expand], will eventually gather together to become thick clouds. As they expand, through the heat which is infused in them, they become lighter than air and float upwardly until they reach the upper reaches of the troposphere where the air is thin and yet the water vapor is still lighter. Here, the vapor turns into clouds and eventually thunderclouds, in accordance with the wondrous and mysterious laws of nature that G-d established, which are still and will always remain beyond the full understanding of humankind. . . . Regarding this process does the Medrash say that *Shamayim* (Heaven) is derived from the words: *Aish* (fire) and *Mayim* (water), (שׂא) *So* (carry) *Mayim* (water), and (שם) *Shom* (there) *Mayim* (is water). *Aish* (fire) and *Mayim* (water) is referring to the heat and electromagnetic energy which is hidden in the clouds. Through them (שׂא) *So* (carry) *Mayim* (water), the water rises to the upper atmosphere and through that (שם) *Shom* (there) *Mayim* (is water), the water stays there at the firmament, near the tropopause, where they rise no further and remain there until the heat is released from them. At that point the clouds thicken and form drops of water that are heavier than air and ultimately fall below to earth. . . . In their descent, they turn into rivers and streams which are formed through direct rainfall and through springs which themselves are formed as a result of rainwater that becomes absorbed in the depths of the earth. And they all flow into the sea and from there they return through the clouds that rise from the sea up until the cloud cover and from there they again form streams and from there the sea, as it is stated in Scripture (Ecclesiastes 1:7), "All the rivers run into the sea; yet the sea is not full; to the place from where the rivers come, there they return again." . . .

Commentary of Malbim to Genesis 1:6

C.

שלשה היסודות שמהם נבנית הארץ שהם עפר מים רוח, היו מעורבים זה בזה ולא נפרשו עדיין זה מזה בענין שיסוד המים שהוא היסוד האמצעי בין יסוד העפר שתחתיו ובין יסוד הרוח שעליו היה מעורב בתחתיתו עם יסוד העפר שתחתיו ובעליונותו היה מעורב עם יסוד הרוח שעליו, וא"כ היתה הארץ (שכולל כל הג' יסודות) חסרה בין בחיצוניותה בהי' תערובת מים ורוח וזה נקרא תהו בין בפנימותה הי' תערובת עפר ומים וזה נקרא בהו, . . . ומפרש תחלה מה הי' הבהו, שהי' חשך על פני תהום תהום הוא המצולה הסמוכה להעפר שבקרקע הים, ור"ל שהמים התחתיתם שהיו קרובים לתהום שהוא יסוד העפר היו מעורבים עם העפר עד שהיה חשך, ר"ל שגם אחרי יתהוה האור לא יוכלו ניצוצי האור לעבור שם כמו שעוברים דרך יסוד האויר והמים, כי המים המעורבים בעפר הם עכורים ומונעים ניצוצי האור מעבור

בתוכם וכן אמר בזהר שחשך פה הוא יסוד העפר. ונגד תהו מפרש ורוח א-להים מרחפת על פני המים, שיסוד המים למעלה הי' מעורב ביסוד הרוח עד שהי' כקיטור וכענן שהוא תערובת אויר ומים ויסוד הרוח הי' מרחף על פני המים וכמ"ש במדרש מרחפת כיונה על הקן נוגעת ואינה נוגעת שהיו המים אידיים והאויר שוכן במ שהאויר דרכו להתפשט והמים האידיים נוגעים ואינם נוגעים. . . . ולא נזכר יסוד האש. מזה מבואר כמו שהסכימו כל החוקרים האחרונים שאין ממש במה שהאמינו מקצת הראשונים שעל יסוד הרוח יש יסוד אש ויסוד האש אצלנו נמצא בניצוצי האור המתפשטים מן השמש שיש במ שני יסודות האור והחום, ואז לא הי' נמצא לא האור ולא החום הנקשר עמו. . . . ולתקן כל אלה החסרונות בא מאמר יהי אור לתקן יסוד האש ולהאיר החושך, מאמר יהי רקיע לתקן יסוד הרוח וערובתו עם המים, ומאמר יקוו המים לתקן יסוד המים המעורב עם העפר. פירוש המלבים לבראשית א:ב

The three elements through which the world was constructed, עפר-dust of the earth, מים-water, and רוח-air, were mixed together and were not as yet separated, so that the middle element, water, which normally stands in between the element of earth and the element of air, was mixed with the dust of the earth below and with the air above. Consequently, the earth (which consists of these three elements) was deficient, both in its outer appearance, as it consisted of a mixture of water and air, which is called *tohu*, and also deficient internally, as it consisted of a mixture of dust and water, which is called *bohu*. . . . Scripture first describes the state of *bohu*, that there was darkness on the face of the *tahom* (normally translated: deep waters), which means that the lower waters, which are close to the bottom of the sea, which is actually [the crust of the] earth, was mixed there with the dust of the earth, so it became darkened. In other words, even after the creation of the "light", the light rays could not penetrate this mixture as it would normally penetrate the air and water, for the water which was intermixed with the earth was muddy and prevented the rays of light from passing through them. Similarly, the Zohar states that the "darkness" referred to in this verse [was created by] the element of עפר-the dust of the earth. In regards to *tohu*, Scripture explains that the *ruach* [alternately translated air, spirit, or wind,] of G-d hovered over the face of the water, for the element of water above was intermixed with the element of air so that it became like steam or a cloud, which is a mixture of air and water. The element of רוח-air was hovering over the face of the water, as the Midrash explains: It was hovering like a dove over the nest, touching and yet not touching (i.e. barely touching). For the water was in the form of clouds and air was embedded within it. This is due to the fact that air normally expands and the water [contained therein] was touching but yet not touching. . . . The element of fire is not mentioned. It is evident from this that, as modern scientist have all agreed, that there is no basis for what some of the early scholars believed, that the element of fire is situated above the element of air. The element of fire that we experience is found in the rays of light that travel from the sun, which contain the dual elements of light and heat. But, at the time of creation, there existed neither this light nor the heat which is connected with it. . . . To correct all of these deficiencies did [the Divine creative statements come.] The Divine statement, "Let there be light," came to correct the [deficient] element of *aish* (fire) and to illuminate the darkness. The statement, "Let there be a firmament," came to correct the [deficient] element of air and its mixture with water. And the statement, "Let the waters gather," came to correct the [deficient] element of water that was intermixed with the dust of the earth. **Commentary of Malbim to Gen. 1:2**

D.

(ד) מה שבמקום הסגריר יעמדו האדים ושם יתהפכו לגשם ומים, הסכימו הטבעיים שהוא בא מסבת ניצוצי השמש שיתהפכו כשמכים על כדור הארץ וישבו אחר באור חוזר ויחמו את האויר התחתון עד מקום הסגריר ששם יתקרר האויר כי פסק כח האור החוזר ויצא החום מתוכם ויתהפכו לגשם, וכ"כ הראב"ע שהרקיע בא מהתהפכות ניצוצי השמש (ה) וכבר בארנו כי במאמר הראשון יצאו היסודות מעורבים ויסוד המים היה מעורב עם יסוד האויר כמ"ש ורוח א-להים מרחפת ע"פ המים, ועי"כ היו המים מתפשטים בגובה כי היו אדיים קיטוריים מלאים אויר שמתפשטים כמה מאות פעמים ממים פשוטים עד שמלאו כל רחבי החלל למעלה מעגול מנשימה, וכמ"ש חז"ל שהיו המים עולים עד כסא הכבוד ר"ל עד תחת קערורית גלגל הירח שהשמים נקרא כסא הכבוד כמ"ש השמים כסאי. ושיקוו המים יתראה היבשה הי' צריך תחלה להפריש מהם תערובות יסוד האויר שיהיו מים פשוטים שע"כ נקטן כמותם וכמו שיתבאר עוד וע"כ טרם שאמר יקוו המים הי' מוכרח להקדים מעשה הרקיע שפעולת הרקיע גם עתה ששם יתהוה מן האדים שהם מים מעורבים באויר מי גשמים שהם מים פשוטים וכן ביום השני שנעשה הרקיע הי' פעולתו להוציא האויר המרחף ביסוד המים ולעשותם מים פשוטים וזה היה הכנה לקויית המים כמו שיתבאר, אולם לעשות הרקיע הזה הי' צריך להקדים מאמר יהי אור שכמו שגם עתה הרקיע הזה מתקיים ע"י אור השמש שמכה על כדור הארץ וניצוצי האור שבים באור חוזר עד מקום הסגריר כנ"ל בהקדמה ד' כן שם בטבע האור הזה שנברא ביום הראשון רק שהי' כחו גדול ביתר שאת כי הי' אור בוער כאש ופעל פעולתו בפקודת ד' ביום א' מה שלאור השמש הי' צריך לזה שנים רבות. פירוש המלבים לבראשית א:ו

The fourth point is: Scientist agree that the phenomenon that clouds stay in the upper troposphere, below the tropopause, and from there eventually turn into rain and water, is a result of the fact that the rays of the sun, after they first hit the earth, are reflected back and cause the air to warm [and eventually rise to the upper troposphere] where they cool. For [in the upper reaches of the troposphere the heat of] the reflected light has already dissipated and the heat contained within the air has already been depleted and the moisture contained within the air [condenses and] turns into rain. This is also the view of R. Avraham ibn Ezra who wrote that the firmament came about as a result of the reflected rays of the sun. **The fifth point is:** We have already explained that at the first statement of creation, the elements emerged in a combined state, where the element of *mayim*-water was mixed together with the element of *ruach*-air, as it is written, "The *ruach* of G-d was hovering over the face of the water." As a result, the water expanded into the upper atmosphere, for the clouds of mist were full of air which expanded to a volume many hundreds of times that of simple water until it filled the entire atmosphere, as our Sages of blessed memory said, "The water rose unto the Divine throne." This means [that it rose] up until it reached the surface (or outside limit) of the sphere (domain in outer space) of the moon, for the Heavens are referred to as "the Divine throne", as it is written (Isaiah 66:1), "The heaven is my throne." To enable the waters to gather so that the dry land would be visible, it was first necessary to separate the element of air from the water so that the water would be purified and its volume be diminished, as will be explained further on. For this reason, prior to making the statement, "Let the waters gather," it was necessary to first complete the firmament (tropopause). For the function of the firmament, even to this day, is to convert the clouds, which are made up of water mixed with air, into pure water. Similarly, on the second day, when the firmament was made, its function was to distil the air, which was "hovering" within the element of

water, and convert the mist into pure water. This was in preparation for the gathering of the waters as it will be further explained. However, in order to create this firmament, it was necessary to first preface it with the statement, “Let there be light,” just as this firmament, even now, is sustained through the light of the sun which hits the surface of the earth and is reflected back up until the upper troposphere, as we previously stated in the fourth point. Similarly, He formulated the nature of the light that was created on the first day to act in like manner. Its intensity, however, was much stronger, for the light burned like fire and accomplished through the command of G-d in one day what would normally take regular sun light many years to accomplish. **Commentary of Malbim to Genesis 1:6**

III. The Firmament

A.

ויאמר א-להים יהי רקיע בתוך המים, רבנן אמריין לה בשם רבי חנינא ור' פנחס ורבי יעקב בר' אבין בשם רבי שמואל בר נחמן, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא יהי רקיע בתוך המים גלדה טיפה האמצעית ונעשו השמים התחתונים, ושמי שמים העליונים, רב אמר לחים היו מעשיהם ביום הראשון, ובשני קרשו, יהי רקיע יחזק הרקיע, ר' יהודה בר' סימון אמר יעשה מטלית לרקיע, היך מה דאת אמר (שמות לט) וירקעו את פחי הזהב, אמר רבי חנינא יצאה האש מלמעלה ולחכה את פני הרקיע, רבי יוחנן כשהיה מגיע לפסוק זה (איוב כו) ברוחו שמים שפרה היה אומר יפה למדני רבי חנינא, א"ר יודן ברבי שמעון יצאת האש מלמעלה, וליהטה פני רקיע, ר' ברכיה בשם רבי אבא בר כהנא אמר בא מעשה בראשית ללמד על מתן תורה ונמצא למד ממנה, (ישעיה סד) כקדוח אש המסים, אימתי חצה האש בין העליונים לתחתונים לא במתן תורה, אתמהא, כך היתה בברייתו של עולם. בראשית רבה פרשה ד:ב

“And G-d said, ‘Let there be a firmament (*rokia*) in the midst of the water.’” The Rabbis said in the name of Rabbi Hanina, and Rabbi Pinchas and Rabbi Yaakov b. R. Avin [said] in the name of Rabbi Shmuel bar Nachman: At the time that the Holy One, blessed be He, said, ‘Let there be a firmament (*rokia*) in the midst of the water,’ the drop [of water vapor] at the midpoint formed a thin membrane and through that were formed the lower heavens and the upper heavens. Rav said that they were moist on the first day and on the second day they hardened. The expression, “Let there be firmament” actually means, “Let the firmament harden.” Rabbi Yehudah b. R. Simon said that this verse is to be understood as, “Let there be a thin plate,” just as [the word *rokia* is used in] the verse (Exodus 39:3), “And they did beat (*vayraku*) the gold into thin plates”. Rabbi Hanina said: Fire came from above and licked the face of the firmament. When Rabbi Yochanon came to the verse (Job 26:13), “By His wind (spirit) He has made the heavens fair” he would say, “Rabbi Haninah taught me well.” Rabbi Yuden b. Rabbi Shimon said: A fire from above came and singed the face of the firmament. Rabbi Berachiah in the name of Rabbi Abba bar Kahana said: Although the creation was used metaphorically to instruct us about the giving of the Torah, this metaphor actually teaches us about the creation. [It is written (Isaiah 64:1),] “As when the fire kindles brushwood, the fire causes the waters to boil, to make Your name known to Your adversaries, that the nations may tremble at Your presence!” When did fire come in between the upper and lower world, was it not at the giving of the Torah? Think about it! So too did this same process occur at the creation of the world. **Medrash Beraishis Rabbah 4:2**

B.

ויעש א-להים את הרקיע. מלת עשיה מורה בכ"מ על הגמר כי עדיין לא נגמר מעשה הרקיע בשלמות אחר שהמים העליונים שעליו היו דומים בטבעם אל המים שתחתיו אולם אח"ז נגמר הרקיע וזה כמ"ש ר' חנינא יצאה אש שלמעלה ולחכה פני רקיע שעל ידי האש שהי' באור הנכרא בראשון שיסוד האש והעלעקטרי התגבר למעלה כפקודת ד' ונתערב במים האדיים העליונים וע"י כן נזדקק האויר והמים העליונים ששניהם שבו להיות אויר ומים דקים מאד עד שהאויר אינו ראוי עוד לנשימת בע"ח והמים הם מים בכח ואינם מתהפכים לגשמים רק בחפץ ד' להריק גשמי ברכה. פירוש המלבים לבראשית א:ז

And G-d made the firmament The term, *asiyah* (making), always refers to the completion, for the process of making the firmament (tropopause) was not perfectly finished, as the higher waters which were above [the firmament] were similar in their nature to the waters below. However, afterwards, the firmament was completed. This is what R. Chanina meant by saying, "Fire came from above and licked the face of the firmament." Through the fire (heat and electro-magnetic energy) that was inherent in the light that was created on the first day, the element of fire and electro-magnetism dominated the upper [atmosphere] through the command of G-d, and became intermixed with the higher clouds. Through this, the air and the upper waters became purified, for they both returned to their basic states and became thin air and water vapor; air that is not fit to breathe and water that is only water in a potential sense and only turns into rain through G-d's desire to pour forth [His Providential] rain of blessing. **Commentary of Malbim to Genesis 1:7**

C.

ויקרא א-להים לרקיע שמים. משם מתחיל גבול השמים שאינו עוד גבול ברואי הארץ שא"י להתקיים שם. ופי' ויקרא שאז שם בו טבע זאת שיהיה שמים ולא יהי' ראוי לבני הארץ וכמו שאפרש זה במ"ש א-להים ליבשה ארץ. ומה שאינו אומר וירא א-להים כי טוב מפני שזה היה רק הכנה למאמר יקוו המים שלא היה אפשר להקוות המים רק ע"י פעולת הרקיע הזו . . . וזה לא נגמר עד יום שלשי ולא יכול לומר כי טוב שעוד לא נתגלה טובו. . . . מה שלמעלה מן הרקיע הם שמי השמים . . . והם המים העליונים שעל הרקיע שהוא שמים התחתונים. פירוש המלבים לבראשית א:ח

And G-d called the firmament Heaven. The firmament (tropopause) [now became part of] the boundary of the Heaven, as it was no longer considered to be part of the earth's boundary, for life could no longer be sustained there. The phrase, "and He called" means that at that time He placed within it (the firmament) the distinct nature that it was to be part of Heaven and it would no longer be fit for the denizens of the earth, as I will explain this further on the verse, "And G-d called the dry land earth." The reason that it does not say, "And G-d saw that it was good," is because this was only a preparation for the statement, [made on the third day], "Let the waters under the heaven be gathered together to one place," for it would not have been possible to gather the waters without first finishing the firmament . . . Since this work wasn't entirely finished until the third day, He wasn't able to say, "that it was good," for its goodness was not yet evident. . . . That which is above the firmament is the *Shemai Shamayim* . . . which is the higher waters which are above the firmament which constitute the lower heavens.

IV. Dry Land, Underground Water, Seas, and Rain

A.

ט וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מְקוֹם אֶחָד וַתִּרְאֶה הַיַּבְשָׁה וַיְהִי־כֵן: י וַיִּקְרָא אֱלֹהִים | לַיַּבְשָׁה אֶרֶץ וּלְמַקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיִּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: בְּרֵאשִׁית אֶ־ט־י

And G-d said, Let the waters under the heaven be gathered together to one place, and let the dry land appear; and it was so. And G-d called the dry land Earth; and the gathering together of the waters He called Seas; and G-d saw that it was good. **Genesis 1:1-10**

B.

. . . ותראה היבשה היה עוד צווי להפריד את המים מן העפר שכבר אמרנו שמ"ש וחשך על פני תהום היינו שיסוד המים למטה היה מעורב ביסוד העפר ואחר שהפריד יסוד הרוח מיסוד המים ובזה תקן את התהו צוה שיפרד יסוד המים מיסוד העפר ותראה היבשה שיש הבדל בין יבשה ובין חרבה שהאדמה הלחה היא חרבה וצוה שיפרד יסוד המים והלחות מן העפר עד שתהיה יבשה ובזה תקן את הבהו. פירוש המלבים לבראשית א:ט

“ . . . *and let the dry land appear* . . . ” This additional command was for the purpose of separating the water from the dust of the earth, for we have already stated that the meaning of the phrase, “and darkness was upon the face of the deep,” is that the element of *mayim* (water) which was below on the earth was mixed with the element of *afar* (the dust of the earth). After He had repaired the *tohu* and had separated the element of *ruach* (air) from the element of water, He commanded that the element of water should become separate from the element of *afar* (the dust of the earth) and the dry land would become visible. For there is a distinction between the term *yabasha* (dry land) and the term *charava*. Land that is still moist is referred to as *charava*. He commanded, however, that the element of *mayim* (water) and moisture be separated out of the *afar* (the dust of the earth) to become *yabasha* (dry land). With this He repaired the *bohu*. **Commentary of Malbim to Genesis 1:9**

C.

(1) תניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר: אין לך טפח מלמעלה, שאין תהום יוצא לקראתו שלשה טפחים. - והא תניא טפחיים - לא קשיא: כאן - בעבודה, כאן - בשאינה עבודה. תענית כה:

It has been taught: R. Shimon b. Elazer says: Not a handbreadth of rain comes down from above without the deep, with three handbreadths, coming up from below to meet it. But has it not been taught: Two handbreadths? There is no contradiction. In the one case it is cultivated soil, and in the other it is not. **Taanis 25b**

D.

תניא, רבי אליעזר אומר: כל העולם כולו ממימי אוקיינוס הוא שותה, שנאמר (בראשית ב') ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה. אמר לו רבי יהושע: והלא מימי אוקיינוס מלוחזין הן - אמר לו: ממתקין בעבים. רבי יהושע אומר: כל העולם כולו ממים העליונים הוא שותה, שנאמר (דברים י"א) למטר השמים תשתה מים. אלא מה אני מקיים ואד יעלה מן הארץ - מלמד שהעננים מתגברים ועולים לרקיע, ופותחין פיהן כנוד, ומקבלין מי מטר, שנאמר (איוב ל"ו) יזקו מטר לאדו. ומנוקבות הן ככברה, ובאות ומחשרות מים על גבי קרקע, שנאמר (שמואל ב' כ"ב) חשרת מים עבי שחקים. תענית ט:

It has been taught: R. Eliezer said: The whole world draws its water supply from the waters of the ocean, as it is said, "But there went up a mist from the earth and watered the whole of the ground." (Gen. 2:6) Thereupon R. Yehoshua said to him: But are not the waters of the ocean salty? He replied: They are sweetened by the clouds. R. Yehoshua said: The whole world drinks from the upper waters, as it is said, "And drinketh water as the rain of heaven cometh down." (Deut. 11:11) If so, what is the force of the verse, "But there went up a mist from the earth?" This teaches that the clouds grow in strength as they rise towards the firmament and then open their mouth as a flask and catch the rain water, as it is said, "Which distil rain from His vapor," (Job 36:26) they are perforated like a sieve and they slowly distil [mehashroth] waters on the ground. as it is said, Distilling [hashroth] of waters, thick clouds of the skies." (Sam. II 22:12). **Taanis 9b**

V. The Mystery of Water

A.

ויראו בני-ישראל ויאמרו איש אל-אחיו מן הוא כי לא ידעו מה-הוא ויאמר משה אליהם הוא הלחם אשר נתן ד' לכם לאכלה: שמות טז:טו

And when the people of Israel saw it, they said one to another, "It is manna"; for they knew not what it was. And Moses said to them, "This is the bread which the L-rd has given you to eat." **Exodus 16:15**

B.

ויראו בני ישראל ויאמרו איש אל אחיו וגו'. כאדם שאומר לחבירו מה הוא כך אמרו זה לזה. מכילתא פרשת ויסע פרשה ד'

"And when the people of Israel saw it, they said one to another, 'It is manna' (or alternately, 'What is this?'); for they knew not what it was." (Exodus 16:15) This is akin to someone asking his friend, What is this? **Mechilta Parshas Vayisa Parsha 4**

C.

כי הוא יתברך המהוה את כל הנמצאים ומאתו הכל, נותן הצורה והחומר, וכאשר יצאו היצורים מן הראוי אשר יש להם לנהוג על הסדר אשר סדר אותם הקב"ה, מעביר את הצורה אשר ברא הקב"ה, וידוע לכל משכיל כי הצורה דבר מקוים, ובמים אין קיום כאשר הם נגרים ארצה, ומפני מיעוט צורתם לא נאמר במים בריאה ויצירה בפרשת בראשית, וזה ראייה על מיעוט הצורה בהם. מהר"ל, חדושי אגדות מ' סוטה יא.

D.

. . . נמצא יסוד האש שהוא גנוז גם ביסוד האויר כנודע מן העלעקטרי, וגם ביסוד המים שמורכב משני יסודות אוירים, . . . פירוש המלבים לבראשית א:ב

. . . It has been discovered that the basic element of fire (electrical and heat energy) is also hidden within the basic element[s] of air, as is well known from electrical [experiments]. [This energy] is also contained within the basic element[s] of water which is a compound of two elementary gasses (oxygen and hydrogen). . . **The Malbim's commentary to Gen. 1:2**

E.

ואין מים אלא הקב"ה שנאמר אותי עזבו מקור מים חיים. ילקוט שמעוני ירמיהו רמז רצו

The word *mayim* (water) is [metaphorically] referring to the Holy One, blessed be He, as is stated in Scripture (Jeremiah 2:13), “. . . they have forsaken Me, the fountain of living waters . . .” **Medrash Yalkut Shimoni Yirmiyahu Remez 296**

F.

ואין מים אלא תורה, שנאמר: (ישעיהו נה) הוי כל צמא לכו למים. בבא קמא דף יז. ועוד

The word *mayim* (water) is [metaphorically] referring to Torah as is stated in Scripture (Isaiah 55:1), “Ho, every one who thirsts, come to the waters . . .” **Bava Kama 17a**